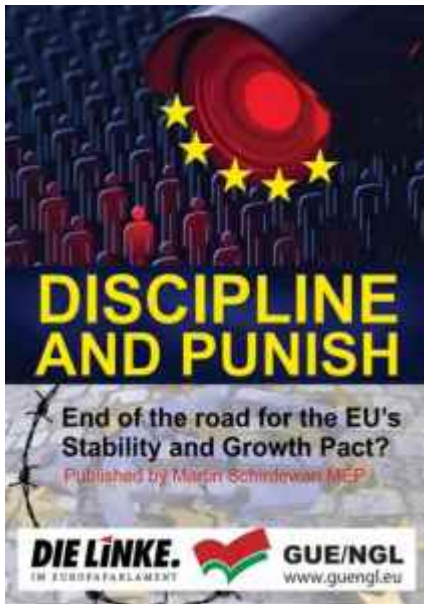

door Herman Michiel
8 juni 2020

De term 'Stabiliteits- en Groeipact' zegt je misschien iets als er als hint "3% en 60%" aan toegevoegd wordt. Het gaat over dat Europees verdrag, in 1997 tot stand gekomen, met het oog op de invoering van de euro. Het welslagen daarvan was volgens 'deskundigen' afhankelijk van een paar 'regels': een begrotingstekort mocht niet meer dan 3% van het BBP van het betreffende land bedragen, en de staatsschuld moest (na een overgangperiode) onder de 60% van dat BBP blijven. Voor overtredingen werden boetes voorzien, maar aangezien de trekpaarden van de Unie, Duitsland en Frankrijk, al vlug zelf de normen overtraden werden die boetes tussen haakjes geplaatst.

De willekeur van een dergelijk cijfermatig economisch beleid werd herhaald aan de kaak gesteld. Het houdt niet de minste rekening met de specifieke problemen van de diverse economieën, noch met de conjunctuur, om van de democratische legitimiteit nog te zwijgen. Het is een lapmiddel dat onmogelijk een antwoord kan zijn op de ondeugdelijke architectuur van de muntunie. Maar het Stabiliteits- en Groeipact is er nog steeds, en werd naar aanleiding van de financiële crisis aangevuld en versterkt met nog bijkomende regels. Het gaat dan over het 'Sixpack', het 'Twopack', het 'Begrotingspact', het Europees Semester enzovoort, een steeds ondoorgrondelijker kluwen van bepalingen waar de Commissiebureaucratie zich kan van bedienen.

Sinds enkele jaren is er binnen de Europese instellingen sprake van de hervorming van het Stabiliteits- en Groeipact (SGP). Het moet 'eenvoudiger', 'transparanter', 'efficiënter'... Hervormingsvoorstellen moeten komen van de Europese Commissie. Je zou kunnen denken dat die een grootscheepse bevraging zal doen in de lidstaten, bij de 'sociale partners'... De Commissie houdt het echter simpel: een vierkoppig [Begrotingscomité](#) ('Fiscal Board') moet haar van advies dienen. Er is ook weinig gevaar dat dit orgaan verlamd wordt door grote meningsverschillen, daarvoor zijn de 'experten' te goed geselecteerd. Voorzitter Thygesen zat meer dan dertig jaar geleden al in de werkgroep Delors die de euro voorbereidde, de Pool Szcurek was niet alleen minister van financiën maar ook hoofdeconoom van de ING Group in Oost- en Centraal Europa. De Nederlandse professor Roel Beetsma is ook uit het goede hout gesneden: in de Volkskrant van 16 april vond hij dat werknemers ook hun duit in het zakje moeten doen voor het betalen van de coronacrisis, nu de overheid en de bedrijven al zoveel gedaan hebben... Maar dat zelfs dit Begrotingscomité het niet langer gepast vindt dat overheidsinvesteringen aan het SGP onderworpen worden bewijst welk absurd beleid er gevoerd werd.

Klikken om de brochure down te loaden

Verwachten dat de EU daar nu de nodige lessen zal uit trekken is echter nog een ander paar mouwen. De hervorming van het SGP staat dit jaar op de agenda, en het zal een gelegenheid zijn voor vakbonden, sociale bewegingen en progressieve partijen om te ageren tegen het verstikkend beleid en alternatieve voorstellen te doen. Het is dan ook een uitstekend initiatief dat vanuit de linkse fractie in het Europees Parlement een zeer goed leesbare (althans voor wie Engels leest) brochure verscheen die uitlegt hoe de Europese *economic governance* in mekaar steekt. **Discipline and Punish** (ook in het Duits verschenen als **Disziplin und Strafe**) is geschreven door Emma Clancy, parlementair medewerkster van Martin Schirdewan, lid van Die Linke en mede-voorzitter van de linkse fractie GUE/NGL.

In de conclusie lezen we:

“Het Stabiliteits- en Groeipact faalde om stabiliteit of groei te brengen. Het faalde om een crisis van de overheidsschuld te voorkomen en het faalde om een economisch herstel te verzekeren. In plaats daarvan had een massale overdracht van rijkdom plaats naar het rijkste segment van de bevolking, terwijl het recht op werk ontmanteld werd, de werkende bevolking en wie beroep doet op openbare diensten gestraft werden.”

Ter staving van de conclusie vindt men in de brochure heel wat interessante gegevens. Zo is er een overzicht van een aantal steevast terugkomende aanbevelingen van de Europese Commissie aan lidstaten:

NUMBER OF EU28 MEMBER STATES RECEIVING INSTRUCTION FROM COMMISSION

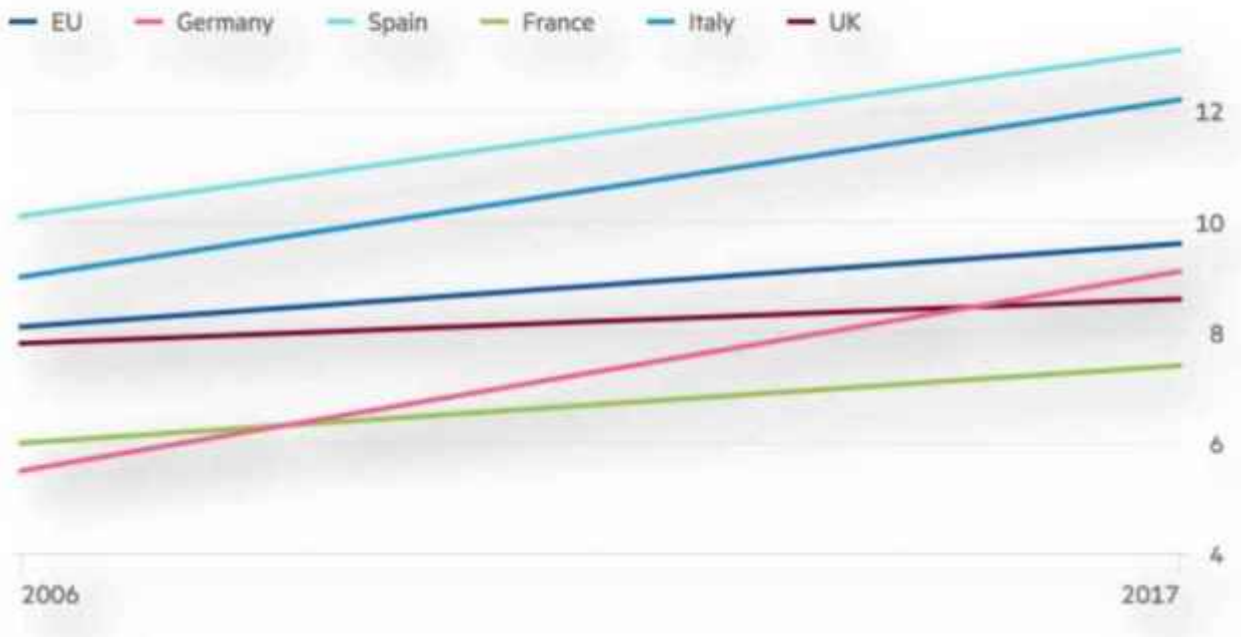
YEAR	Increasing pension age/ cuts to pension funding	Spending cuts on healthcare/ privatisation of healthcare	Suppression of wage growth	Reducing job security/workers' bargaining rights	Reducing support for unemployed, vulnerable or people with disabilities
2011	14	2	7	5	8
2012	13	3	6	7	10
2013	15	10	6	9	6
2014	17	16	13	10	9
2015	13	9	8	3	3
2016	10	8	4	2	3
2017	10	5	4	2	3
2018	13	10	2	0	3
TOTAL:	105	63	50	38	45

De

tweede kolom geeft het aantal lidstaten die voor de vermelde jaren de aanbeveling kregen om de pensioenleeftijd te verhogen en/of het bedrag te verlagen, 105 keer dus in de periode 2011-2018. De volgende kolom gaat over aanbevelingen om kosten te besparen in de gezondheidszorg, of er privatiseringen door te voeren. Vervolgens gaat het over de 50 aanbevelingen om de lonen te drukken, de 38 om jobzekerheid en/of CAO-rechten te verminderen en tenslotte over het beperken van steun aan werklozen of kwetsbaren of mensen met een handicap.

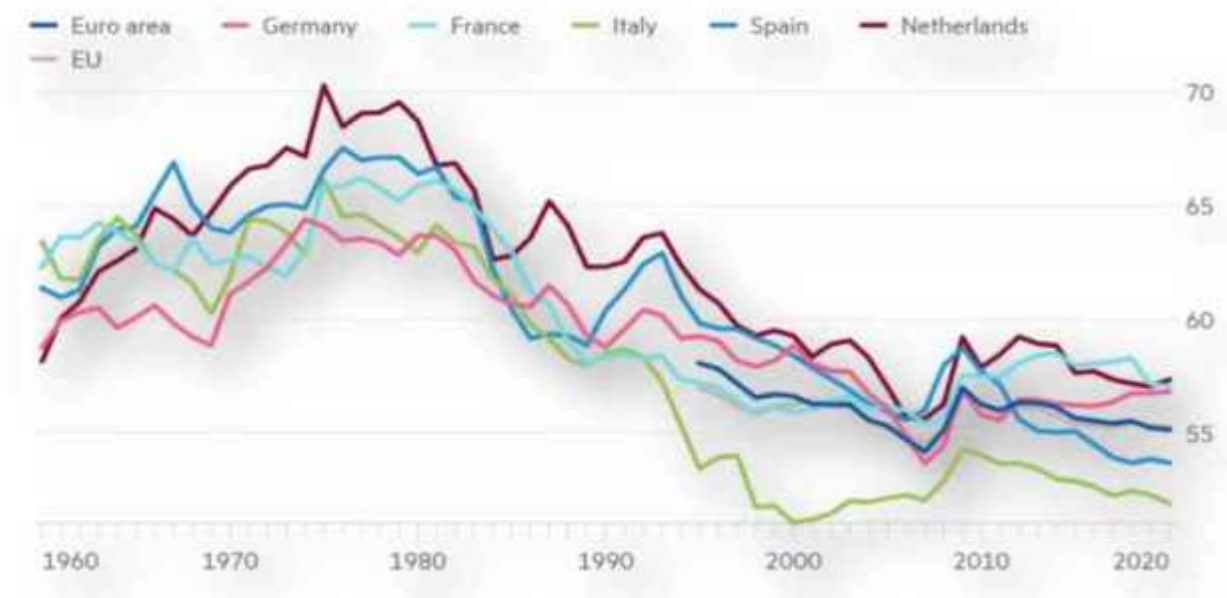
Illustratief voor het soort beleid is ook een grafiek die toont dat er steeds meer 'werkende armen' zijn (*working poor*), mensen met een job maar op de rand van de armoede of eronder:

Share of employed people at risk of poverty %

Verwonderlijk is dit niet, aangezien het aandeel van de lonen in het BBP ook een stelselmatige achteruitgang kent sinds de jaren 1980:

EU wages have shrunk: Wages to GDP ratio %

De brochure is vooral bedoeld als stoffering van een geïnformeerd debat over het Europees economisch beleid. Er is geen uitgewerkt alternatief voor het Stabiliteitspact, maar er worden wel een aantal principes naar voor geschoven. Links mag niet tevreden zijn met een minder streng begrotingsbeleid, maar de 'begrotingsregels' en het Europees Semester moeten afgeschaft worden. Er is ook de terechte opmerking dat het niet volstaat om 'productieve overheidsinvesteringen' niet langer te fnuiken omdat ze de 'groei' bevorderen, maar dat ook sociale investeringen broodnodig zijn.

Europarlementsliden, ook van de linkse fractie GUE/NGL werken meestal naar hun 'nationaal' publiek toe; hoogstens bij de Europese verkiezingen wordt wel eens een manifest of programma gericht naar het geheel van de burgers in Europa. Wat dit betreft is *Discipline and Punish* een gelukkige uitzondering, en het is te hopen dat er meer dergelijke initiatieven komen.

Hits: 113

Dit delen:

[Facebook](#)

[Twitter](#)